

Õiguskantsler

Liis Ellert
MTÜ Kogukonna Hüvanguks
liis@kiirgusinfo.ee

Teie 01.09.2015 nr

Meie 06.10.2015 nr 6-1/151165/1504314

Kaugloetavatest arvestitest

Lugupeetud Liis Ellert

Täna Teid pöördumise eest, milles tõstasite küsimuse kaugloetavate elektriarvestite paigaldamise põhiseaduspärasusest. Osundasite oma avalduses nii kaugloetavate arvestitega seonduvatele andmekaitse- kui ka tervisekaitse küsimustele.

Vastab tõele, et tulenevalt [elektrituruseaduse](#) alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 26.06.2003 määrusest nr 184 „[Võrgueeskiri](#)“ peavad kõigile tarbijatele, sh kodutarbijatele, olema hiljemalt 01.01.2017 paigaldatud elektrikoguste mõõtmiseks kaugloetavad elektriarvestid (võrgueeskirja §-d 39–40).

Kaugloetavate arvestite paigaldamine teenib üldisest avalikust huvist lähtuvat eesmärki mitte üksnes võimaldada n-ö distantsilt elektrinäitude lugemist, vaid et võimaldada elektritarbijate teadlikumat ja aktiivsemat osalemist elektriturul, sh oma elektritarbimise suunamist. Kuna kaugloetava arvestiga on võimalik mõõta elektritarbimist tunnikaupa ning ka elektribörsil kujuneb elektri hind tunnikaupa, siis tähendab kaugloetava arvesti kasutamine seda, et igal tarbijal (sh kodutarbijal) on võimalik tarbida elektrit just konkreetse tunni börsihinnaga¹, näiteks siis, kui elektri börsihind on madalam (seda eeldusel, et selleks on sõlmitud mitte fikseeritud hinnaga, vaid börsihindadega arvestav elektrimüügileping).

Arvestades ühest küljest vajadust võrku sisenevaid ja võrgust väljuvaid elektrikoguseid mõõta ning teisalt eesmärki, mida just kaugloetavate arvestite paigaldamine teenib, **ei saa nimetatud arvestite paigaldamise kohustuslikkust iseenesest põhiseadusvastaseks pidada**. Arusaadavalt eeldab aga uute tehnoloogiate kasutuselevõtt seda, et teadvustataks sellega kaasnevaid laiemaid mõjusid ning arvestataks võimalikke ohtusid.

Mis puudutab andmekaitseaspekti, siis olen selles küsimuses juba varem seisukoha kujundanud. Sellega on võimalik tutvuda [õiguskantsleri koduleheküljel](#)².

Kaugloetavate arvestite tervisekaitsega seonduvate aspektide puhul – soovimata seejuures kuidagi pisendada ega alavääristada Teie kirjeldatud muresid – ei ole aga õiguskantsleril kahjuks võimalik Teid sisuliselt aidata. Selle küsimusega on pädeva asutusena tegelenud Terviseamet, hinnates ja selgitades kaugloetavatest arvestitest lähtuvat elektromagnetkiirgust ja sellest tingitud

¹ Elektribörsi Nord Pool Spot tunnipõhiste elektrihindadega on erinevate ajaperioodide lõikes võimalik tutvuda siin: <http://www.nordpoolspot.com/Market-data/Elspot/Area-Prices/EE/Hourly/?view=table>.

² Õiguskantsleri 14.05.2015 kiri nr 6-1/150563/1502139.

terviseohtu sotsiaalministri 01.02.2002 määruses nr 38 „[Mitteioniseeriva kiirguse piirväärtused elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes, õpperuumides ja mitteioniseeriva kiirguse tasemete mõõtmine](#)“ sätestatud lubatud piirväärtuste taustal. [MTÜ Kogukonna Hüvanguks kodulehel](#) nähtuva info põhjal on Terviseamet neid küsimusi ka Teie pöördumise peale selgitanud, asudes seisukohale, et kaugloetavate elektriarvestite elektromagnetvälja tasemed ei ületa nimetatud määrusega lubatud piirtasemeid. Olukorras, kus valdkonnas järelevalvepädevust omav asutus on oma põhistatud seisukoha esitanud, ei ole õiguskantsleril reeglina sisulist pädevust nende väidete ümberlükkamiseks. Seda eriti valdkondades, kus põhjendatud seisukoha kujundamine eeldab valdkonnaspetsiifilisi eriteadmisi, kuid samas puudub ka erialaspetsialistide hulgas ühene teaduslikult tõestatud arusaam. Taoliste seisukohtade kahtluse alla seadmine tuleks kõne alla vaid juhul, kui tegemist oleks ilmselgelt väärte, nt asjasse puutumatutel eeldustel põhinevate või meelevaldseid või vastuolulisi järeldusi tegevate seisukohtadega. Käesoleval juhul see nii ei ole.

Uurisin seoses Teie avaldusega siiski Eesti suurimalt jaotusvõrguettevõtjalt Elektrilevi OÜ-lt³, kas ja mis tingimustel on tarbija soovil võimalik arvesti paigaldamine selle senisest asukohast (juhul, kui see asub nt isiku kodus siseruumides) mujale ning milline on olnud ettevõtte senine praktika. Elektrilevi OÜ-lt saadud vastuses selgitati, et arvesti asukoha muutmine, sh ka uue kaugloetava arvesti asukoha muutmine on iseenesest võimalik. Arvesti asukoha muutmine toimub kliendi kulul ning selleks tuleb eraldi Elektrilevi OÜ-ga ühendust võtta. Arusaadavalt sõltub arvesti asukoha muutmise täpne hind ja tingimused asjaoludest (nt kas tegemist on eramu või korterelamuga, milliseid eeltöid on asukoha vahetuseks tarvis teha ning kas see hõlmab ka liitumispunkti asukoha muutmist).⁴ Vahemikus 01.01.2013 kuni 01.10.2015 on Elektrilevi OÜ teinud 4160 arvesti teisaldamise tööd, millest ettevõtja hinnangul umbes 15 juhul on arvesti ümberpaigaldamist võimalik seostada sooviga leida asukoht just uuele kaugloetavale arvestile. Niisiis ei ole kaugloetava arvesti ümberpaigutamine iseenesest midagi mõeldamatut ega tehniliselt teostamatut ning loodan, et ehk võib sellest võimalusest kasu olla ka Teil, kui Te ei soovi arvestite paigaldamist eluruumidesse.

Loodetavasti oli Teil toodud selgitustest, sh teabest arvesti ümberpaigaldamise võimaluste kohta, siiski mõnevõrra abi.

Austusega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Merike Saarmann 6938414; Merike.Saarmann@oiguskantsler.ee

³ Kaugloetavate arvestite paigaldamine on võrguettevõtjate ülesanne. Selguse huvides tuleb öelda, et Elektrilevi OÜ puhul paigaldab kaugloetavaid arvesteid Elektrilevi OÜ-ga sõlmitud lepingu alusel Ericsson Eesti AS.

⁴ Oma kirjas tõi Elektrilevi OÜ välja järgmised näited: Korterite arvesti ümbertöstmiseks on kliendil vaja oma kulul sobivasse kohta paigaldada arvestikilp koos arvestialusega. Uue arvesti asukoha nõuetekohase ettevalmistuse saab klient tellida litsentseeritud elektritöödega tegelevalt ettevõttelt. Tööde käigus on vaja eemaldada Elektrilevi OÜ plommid. See on tasuline teenus ja maksab 24,40 eurot (koos käibemaksuga). Ettevalmistustööd arvesti asukoha muutmiseks tuleb teha vastavalt Elektrilevi tehnilistele tingimustele. Kui tegemist on eramuga, siis on üldjuhul vaja muuta liitumispunkti asukohta ja selleks on kliendil vaja esitada teenusetellimuse taotlus. Pärast taotluse esitamist väljastab Elektrilevi OÜ 30 päeva jooksul lepingu pakkumise ja tehnilised tingimused. Lepingu pakkumisest selgub võimalik tööde maksumus ja tähtaeg.